

SLOVENSKI NAROD.

Izšla vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike.

inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust. Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, prifilčno. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:
celoletno naprej plačan . . . K 180—
polletno 90—
3 mesečno 45—
1 15—
Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno **100** po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V inozemstvu:

celoletno K 240—
polletno 120—
3 mesečno 60—
1 20—

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dotpis sprejema se podpisano in zadostno frankovano.
Rekopisov ne vrata.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poštnina plačana v gotovini.

Primorska bol.

Praznično z zanosom obletnico naše svobode in našega uedinjenja, naši bratje tam preko pa obhajajo tudi svoj jubilej, obletnico pričetka najhujšega trpljenja. Vedno večje postaja to trpljenje, včasih tako silno, da tudi mi čujemo turbobno bol, ki odmeva neprestano od zelene Soče na vse strani.

Težko in neveselo življenje je usojeno našim bratom tam preko, osobito v krajih, ki so od voine največ trpeli. Banjšica, Kostanjevica, Opatje selo, vsi kraji ob Soči so en sam klic bede, nepopisne bolesti.

Hiše so razbite, polja razdejana, za gradnjo in popravilo hiš pa ni nikjer nobenih sredstev. Pač je mnogo dobiti od sedanjih laške vlade posojila za popravilo hiš na račun vojne odškodnine ali vsa posojila, ki za obnovo nikakor ne zadostajo, se vknjižijo na posestvo. Z obrestmi ter padanjem denarja raste dolg sam od sebe tako, da preneha biti naš človek lastnik svojega rodnega doma, dasi je pri tem delal kot črna živina, kajti kdo naj verjame v resnost akcije za obnovo? Polja so se danes natrpana granat in razstreliv, in kolikokrat se zgodi, da orač plača z glavo, ker orje svoje polje. Koliko živine je poginilo od neprestano eksplozivnih granat!

Vinogradi so bili skoraj vsi uničeni in pridelek, dasi eden najboljših na svetu, je mal in ne prehrani ljudi. Žita in moke ni, živine manjka in sedaj je prišlo največje zlo, da je laška vlada zmanjšala aprovizacijo in ob Soči dobiva prebivalstvo samo pol kile moke na teden po državni ceni. Vrhutega je dala italijanska oblast vse žito in poljske pridelke pod najstrožjo zaporo, tako da si oni, kateri sam nič ne pridela, ne more niti za denar kupiti najpotrebnejših živil. Prebivalstvo trpi lakoto in si ne more najti niti zaslužka niti podpore, ker vse službe se oddajajo le renjokolom, izplačevanje podpora pa je ustavljeno.

Na Krasu se pridruži k temu še nova nesreča, pomanjkanje vode. Večina vodnjakov je razrušenih, v preostalih pa je voda vsled mrtvecev okužena in zato ne pitna. Kraški vodovod napravljen med vojno, je zaprt za kraško prebivalstvo. Vedno ponavljajoči se slučajni bolezni so posledica okužene vode, in vsled pomanjkanja dobrih sanitarnih razmer in nezadostne prehrane umrje največji del obolenih.

V razdrtih hišah, brez pohištva in brez kuriva žive sedaj v zimi naši

bratje tam preko in vendar nosijo možato svoje nadčloveško trpljenje in vstrajajo.

In niti grozne upravne, niti še slabše sodniške razmere ne upognejo njih volje.

Vsem onim, ki tako radi govorijo o naši Jugoslaviji, bi svetovali, da odidejo za par dni v Julijsko Benečijo, da spoznajo malo svet in da izprevidijo, da se pri nas ne živi slabo.

Laška uprava je bila že od nekdaj slavná, ali sedanja na zasedenem ozemlju prekaša vse. Za primerom navajamo le par zgledov. Kdor priloži svoji prošnji dokumente, ta se nikakor ne sme čuditi, če jih nikdar več ne vidi. Večina učiteljev je že brez svojih maturitetnih izpričeval. Če je kdo imenovan na kako mesto, se dostikrat zgodi, da o tem ne izve niti ne besedice. Na železnici je uradnikov brez števila, ali poizkusite poizvedeti, kdaj gre vlak. V najboljšem slučaju vam odgovori uradnik le: »To sredo, mislim, da v tem in tem času«.

Naravnost grozne so judicijalne razmere. Za varnost življenja ni popolnoma nič preskrbljeno. Umori so na dnevnem redu in se le izjemoma preiskujejo. Se slabše je z varnostjo lastnine. Vse tatvine in vlomi ostajajo nekažnovani, in ko je šel javit naš človek tatvino, mu je odgovoril načelnik žandarmerije: »Kaj hočete? Ljudje so kradli in bodo kradli!«

Zasledujejo se edino le politični prestopki in ti seveda le proti našim ljudem. Ako reče kak Italijan proti Emanuelu, nič za to, ali gorje, če to stori Slovenec. Tako mora prestopiti naslednjo, popolnoma že vpeljeno proceduro. Uklenejo ga v težke verige in pod močno stražo ga odvedejo v žandarmerijske zapore. Tam ne dobi nobene hrane in vsak dan je redno za zajutrek silovito tepen, da mnogi izrubi pri tem življenje ali pa postane invalid. Potem šele pride na sodnijo. S torturami se izsiljuje priznanja in nam so poznani slučaj, ko je nastavljen orožnik na obtožbenca bajonet in tako izsilil priznanje.

Nemogoče je popisati vse trpljenje Primorcev v kratkem članku, toda tudi to kratko, kar smo omenili, zadostuje, da razume vsak, s kakšnimi občutki je sprejel primorski narod rapalsko pogodbo. Niso sicer pričakovali, da postanejo državljani ljube jim Jugoslavije, ali opravičeno so se nadejali, da jim Jugoslavija, če jih že žrtvuje zaradi lastne sreče, iz-

govori vsaj osebno varstvo in najnujnejše pogoje za gospodarski in nacionalni obstoj.

Niti tega nismo storili Primorcem. Italijani pa delujejo sistematično za obubožanje naših ljudi, da jih tako posilijo v obup in da se izsele ali pa udajo popolnoma v svojo usodo.

„Duhovniška politika.“

»Beogradski Dnevnik« je te dni priobčil pod tem naslovom članek, v katerem pravi med drugim: »Nekdo sem v Sarajevu govoril z nekim hodžo (muslimanski duhovnik). Razpravljala sva o vprašanju narodnosti in vere. Takrat mi je hodža rekel: »Vidite, mi hodže, popi in fratri, smo razcepili in razdelili ta narod, ki se sedaj prepira in sovraži radi vere, a vendar nobena vera ne ukazuje, da se bližnji mora preganjati, zatirati in ubijati. Kakor dva brata lahko različno mislita, pa se zaradi tega med sabo ne pripravata in ne preganjata, marveč skupno živita pod enim krovom, tako bi tudi ta naš narod lahko veroval, karkoli bi hotel, in življal med sabo v slogi. Toda že naši stari so pravili: »Složni bratje nove dvore grade, a nesložni podirajo tudi stare.«

In res. Nobena politika ni začela našemu narodu večjega gorja, kakor ta duhovniška politika, ki je oddelila Srba od Hrvatov, Hrvatov od Slovencev in od Srbov. Tako politiko so oboje daljnovidni ljudje že v srednjem veku, a kamoli danes v 20. stoletju?

Tega sarajevskega hodžo se čisto spominjamo, zlasti kadar citamo po časopisih, kako razvijajo klerikalci in za njimi nekateri muslimani na verski podlagi svojo politično agitacijo, zahtevajo razcepljenje naše kraljevine. To agitacijo na verskem temelju so najbolj razvili člani in voditelji ljudske stranke tako v Sloveniji, kakor na Hrvaškem. Na eni strani hrvaška zajednica za Laginjo na čelu, na drugi strani pa ljudska stranka z drjem Korošcem na čelu. Vsaka kvari in ruši na svoj način, ono kar so ustvarile cele generacije, ono, kar je zgradil narod po morju prelite krvi. Duhovnik Korošec je zagrešil v svojih sebičnih težnjah, zahtevajoč avtonomijo Slovenije, in agitirajoč za njo, veliko politično hudodelstvo. On je v trenutku najusodnejšega stanja jadranskega vprašanja, ki tako globoko reže v splošne interese naše kraljevine, zlasti pa v interese Hrvatov in Slovencev, smatral za potrebno, da zapusti prestolnico in odide na agitacijo, s katere se neče vrniti in najsi ga tudi brzojavno pozivajo na ministrske seje.

S svojo agitacijo skuša izvesti svojo klerikalno organizacijo tudi na Hrvaškem, v Slavoniji, Sremu, Dalmaciji in Hercegovini ter stopa v zvezo z jugoslovensko muslimansko organizacijo za to, ker je konfesijska.

V srednjem veku je bil naš narod razdeljen na bogomile, patrijarhiste in

Še nam naši vrlji bratje varujejo zemljo, ali skrajni čas je, da tudi mi premislimo njih trpljenje. Praznik naše svobode je gotovo k temu najprimernejši in čas je, da poskrbimo za njih varstvo in za njih srečo.

Primorska bol ne sme iti mimo nas, temveč v naša srca, da porodi stoteren sad!

papiste, kar je imelo za posledico medsebojne borbe, dokler nas niso podjarmili Turki. Pod Turkizmo, razdeljeni na muslimane, katolike in pravoslavne, služili nekoliko stoletij Turkom, Nemcem in Madžarom. In danes smo si po tolikih mukah in tolikih žrtvah jedva izvojevali svojo državo. A že nam grozi duhovniška politika, da nas zopet razdeli po verah na pravoslavne, na katolike in muslimane. In na čelu te brezumnne, te ubojniške in zločinske politike napram našemu narodu stoji duhovnik dr. Korošec s svojimi pristaši. On je postavil za nositelja svoje liste moža, ki ga obtožujejo, da je deloval ne samo za razpad 97. polka, marveč tudi proti naši državi. Celokupno duhovništvo v Sloveniji zlorablja svoj položaj in celo svetitvijo v svrhu politične agitacije. Tudi škof dr. Jeglič izrablja svojo visoko službo in ukazuje svojim svečnikom da prireajo službe božje, da bi Bog podelil zmago klerikalcem. Napadajoč nasprotnike pri agitaciji govorijo klerikalci, kako bo ta ali ona stranka s srbsko pomočjo uničila katoliško vero in kako Srbi pošiljajo slovenske katoliške vojake v Albanijo. Ti ljudje pripovedujejo svojim ovčicam, da so Srbi prodali Koroško Nemcem, slovenske interese pa Italijanom. Toda, ako bi Frankovci, Radičevići, zajedničarji in klerikalci ne podirali še nedograjene in neorganizirane kraljevine in ako bi vse pokrajine, vsa mesta in sela živela v jedinstvu, slogi in v pravem bratstvu, bi pač Italijani ne nastopali, kakor nastopajo. In veliko vprašanje je, če bi si v tem slučaju naši zavezniki upali, da bi se igrali z našimi interesi tako, kakor delajo to sedaj. Jedinstva nimamo za to, ker ga niso hoteli imeti dr. Laginja in dr. Breje, dr. Jeglič in dr. Drinković, dr. Šurmin in Radič. Na čelu vseh teh stoji duhovnik Korošec, ki je med njimi najbolj prepreden in za našo kraljevino najopasnejši mož, zakaj politika, ki jo on vodi, je smrtonosna za napredek našega troimenskega naroda, ker zavaja ljudstvo ter ga podi nazaj v mračni srednji vek, kjer so bile na dnevnem redu inkvizicije, grmade in temne ječe.

Zategadelj dolži duhovniška politika srednjega veka!

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Madžarski glasovi k vojaškemu sporazumu med Italijo in Jugoslavijo.

V Budimpešti se niso dosti zmenili za rapalski sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Madžarska država preživlja tako težko notranjo krizo, da se ljudje malo menijo za zunanje dogodke. Še le ko je prišla iz Beograda vest, da utegne slediti političnemu sporazumu med Italijo in Jugoslavijo tudi vojaški sporazum, so se zganili, češ, to pa utegne biti naperjeno proti Madžarski.

»Uj Nemzedeg« piše: Priobčenemu notico o morebitnem vojaškem sporazumu z vso rezervo. Mogoče bi se zdelo, da je Jugoslavija v zameno za provizorično opustitev Reke in jadranskih otokov prosila pomoči pri Italiji proti Madžarski v svrhu, da si zagotovi izvršitev trijanonskega mirovnega sporazuma, vendar realni interesi in dosedanja politika Italije izključujejo, da bi bila ona storila sličan korak. Verjetneje je, da beogradska vlada razširja to vest z ozirom na bližnje volitve. Pa tudi če bi bila Italija kupila za to ceno rešitev jadranskega problema, nima mo Madžari nikakega vzroka, da bi se kaj bali. Prihodni dogodki pobijejo ta sporazum, kakor bodo pobili vsako drugo zvezo ali sporazum, ki je prisljen in nasproten naravi in ima gospodovalno svrhu v škodo evropskega mira.

»Nemzeti Ujsag« izjavi: Beogradski listi hočejo povdariti zlasti napram prebivalcem v Bački in Banatu, da je Italija že sklenila ali da bo šele sklenila defenzivno zvezo z Jugoslavijo, slično ozki zvezi s Čehoslovaško republiko. Ni gotovo, kako se bodo razvijale razmere v Evropi, ampak gotovo je, da dokler bodo gojili Srbi ekspanzivne misli na vzhodnem Jadrnu in bodo sajali o jugoslovenskem Trstu in o jugoslovenski Reki, ne more biti med Italijo in Jugoslavijo nobene interesne skupnosti. Nemogoče je, da bi Italija sklenila z Jugoslavijo kako zvezo proti Madžarski.

»Pester Lloyd« misli, da je to izmišljotina srbskega časopisa. Pa če tudi bi bila taka vest resnična se nima Madžarska vznemirjati. Vojaški dogovor Jugoslavije s Čehoslovaško republiko in torej analogno z Italijo predvideva slučaj napada s strani Madžarske. Mednarodna madžarska politika pa izključuje vsak agresivni namen, tako da so taki sporazumi samo teoretičnega in akademičnega značaja. Nasprotno, glede na staro prijateljstvo, ki obstoja že stoletja med Italijo in Madžarsko in glede na nove dokaze simpatije, ki jih je dala Italija zadnje dve leti Madžarski, more italijansko - jugoslovenska zveza biti samo dobrega pomena za Madžarsko. Italija, tudi če je zaveznica Jugoslavije, ne bo mogla pozabiti svojih simpatij za Madžarsko, katera nima z Italijo nikakega interesnega spora.

Fran Govekar:

129

Soltanje.

(Dalle.)

»Zopet razmišljaš! O, Bog, pusti vse misli in bodi tako moja, kakor sem tvoj jaz: ves, ves... na veke, Marijanica!« je vzkrikel on in jo močno objel.

»Tvoja sem... moram biti!«
»Moraš? Nerada torej?«
»Ne, ne, srečna, srečna sem... A vendar: kaj bo, ko se vrne — mož?«

»Ne dam te! Če prav se zarotita nebo in peklo, ne dam te, duša moja! — Glej, doslej sem živel kakor zver... v temi in gnusobi: s teboj šele sem postal pravi človek. Zdaj se je začelo svitanje mojega življenja. Ti solncece moje! Vzidi, ogrej me, ozdravi in prerodi me!«

In poljubljal jo je na drhteče ustne. Iz njenih oči pa so kapljale solze... druga za drugo... druga za drugo...

V sosednji sobi so se oglasili koraki. Bil je profesor Pelzel. Nič se ni pošalil, kakor je bila sicer njegova navada. Resno je gledal na ljubimca, pokimal s svojo že nekoliko osivelo, bujno kufravo glavo ter dejal:

»Gospoda Desselbrunnerja sem srečal, gospa. Novico imam za vas.«

Še huje je pobledela Marijanica in vzdihnila je: »Moj mož se vrača?«

»Nikoli več, gospa!« je odgovoril profesor slovesno. »Svobodni ste zopet.«

»Moj Bog, umrl je?«

»Utonil! Z vsem plavom vred, gospa... Že teden dni je, odkar se je zgodila nesreča. Tam za Krškimi nekeje. Grozno je. A prestal je. Vaš mož že leži v grobu.«

»V grobu! On v grobu, a jaz...?«

»Nerazumljiva so božja pota, gospa.« je odgovoril profesor. »In vidite, tudi jaz ne dvomim, da je resnica: kar Bog stori, vse prav stori!« —

In profesor se je obrnil ter odšel v kuhinjo.

»Lovrenček, znosi na mizo!« je dejal. »Danes moraš streči ti, zakaj gospa ne more. Saj znaš, dečko?«

»He, znam... znam!« je odgovoril Lovrenček, si opasal Marijaničin predpasnik in stopil k ognjišču. Ubeljska šola se je prvič uveljavljala v Ljubljani: Lovrenček je tisti dan siljano dokazal, da ni živel zaman pri Premrovu in rajnem Prašnikarju...

Nežika Verderberica je dobesnela. Vse jej je šlo narobe. A zdaj bodi konec — Kričala bi bila najraje, pa morala se je premagovati, to je bilo najhuje. Kazati se ponižano, užaljeno, ostavljeno, ne; tega ne za nobeno ceno... pa vzemi vrag vse skupaj!

Brez slovesa je izginil iz Ljubljane general Murat! Niti sporočil jej ni, da odrine!

Če bi bil poslal vsaj pobočnika ali kakršnegakoli častnika ali vsaj najnižjega vojaka z vestjo: gospod general mora neutegoma od tod ter ne utegne priti sam niti za hipce po slovo... ne, nikogar ni bilo k njej. Kakor raztrgano rokavico jo je vrgel proč in ne spomni se je pač nikoli več!

Taki so možki. Vsi enaki. In vendar, o njem je mislila, da je ves drugačen. Saj je bila tudi do njega vsa drugačna, kakor do vseh drugih...

O Bog, mislila je, da je v raju, a zdaj je padla nazaj v najčrneje pekel! Saj si ni ničesar domišljala. Dobro je vedela, da more trpeti njena sreča le kratek čas. Toda upala je: vsaj nekaj tednov, in potem leta večno svežih spominov na dneve, ki jim po njih lepoti in razkošju ne more biti primere...

V obupni strasti se je premetavala vse noči po svoji postelji, razpaljena od poželenja in bičana od sle, ki ji jo je zbudil najkrajnejši mož, kolikor jih je videla na svetu; svoje krasne gole roke je iztezala v temo hrepeneče, ihtéča in z zobmi škrtajoča: »Joahim! Joahim!«

Kar videla ga je pred seboj s tistimi njegovimi plamtečimi očmi, kakor bujne črešnje napetimi rdečimi ustnicami, kakor črn baršun gostimi in mehkimi valovitimi lasmi.

Kar slišala je njegov glas, ki je govoril

tako srčkano mehko nemščino, vsak čas pomlašano s sladkimi francoskimi dobrikavimi besedami, ter njegov zdravi, nalezljivi smeh.

In kar čutila je njegove jeklene trde, a v objemu nepopisno nežne roke ter njegov poljub, ki je razburil dušo in telo do ekstaza, ki ji ni niti slutila...

Zaman, zaman. Odjezdil je brez besedice ter ji s tem izrazil: Igrača si mi bila, a prav nič več!

In vse je kipel po njej.

Dr. Repič! Niti njega ni več!

Prejšnje čase, ko se je poigrala s tem, onim... k njemu se je vedno znova vračala. Vedno vesel, vedno ljubezljiv in humoren, vedno temperamenten je bil lepi, miadi elegant, najprijetnejši ljubimec, kar jih je spoznala v svojem življenju. Ničesar si nista očitala, ničesar odpustila. Niti spraševala se nista, kaj sta doživela medtem, ko se par dni, včasih celo par tednov nista videla. Ljubosumnost? Smešno! Ničesar si nista nikdar obetala in ničesar obetala.

A vselej se je zgodilo, da sta se končno našla le znova, se nasmešnila, si pogledala oko v oko ter se razumela. Tako udobna, mirna, tako zakonska je bila ta njuna ljubezen, da sta si šaleč opetovano dejala: »Samo cerkvena blagoslova nama je še treba in stvar bi bila popolnoma v redu!« — A zdaj je bilo resnično konec tudi z Repičem.

Tako sodijo Madžari. Imajo prav, ker gotovo je, da Italija ne bo storila napram Madžarski nikakega koraka na ljubo Jugoslaviji. Vendarle utegne ta

vest na Madžarskem pohlepnost po pridobivanju jugoslovanskega ozemlja pošteniti nekoliko bolj v ozadje.

Politične vesti.

== Sestanek političnih društev JDS se vrši, kakor običajno, jutri v petek dne 3. t. m. ob 10. na magistratu. == Dr. Trumbić o ratifikaciji rapalske pogodbe. Split, 1. decembra. V razgovoru s tukajšnjimi novinarji je izjavil naš bivši zunanji minister dr. Trumbić, da smatra ratifikacijo rapalske pogodbe za končoveljavno, ker jo je izvršil ministrski svet in regent, kakor to odgovarja srbski ustavi, ki je edino merodajna v naši državi. O konstituenti je dejal, da mora biti v prvi vrsti sposobna za delo, da more izdelati ustavo, ker je to njena edina naloga. == Potreben je sporazum med strankami in sicer na široki podlagi. Po zagotovitvi naše države mora priti pri nas novo življenje osebno na ekonomskem in finančnem polju. Na vprašanje, ali bo imela pogodba z Italijo ugoden vpliv na graditev železnice v našo državo, je odgovoril dr. Trumbić, da smatra sklenjeno pogodbo za vreden akt, s katerim smo dosegli, da je zemlja, ki nam pripada, popolnoma neodvisna, da smo svobodni na vse strani. Naš teritorij je prost katerekoli mednarodne obveze.

== Dr. Vesnić o važnosti položaja. Ministrski predsednik dr. Vesnić je povabil k sebi zastopnike časopisa in jim pojasnil važnost sedanjega položaja, ki je nastal po volitvah ter jih z ozirom na ta položaj prosil, naj bi delovali na to, da se vsi patriotsko čuteči elementi zbero k skupnemu delovanju za državo. ==

== Konferenca demokratske stranke. »Jutarnji list« javlja iz Beograda, da se je 30. novembra v kabinetu pravega ministrstva sestel odbor demokratske stranke, ki je razpravljal o volitvah in o taktiki, katero namenjajo demokraci za zavzeti napram položaju, ki so ga natvarile volitve.

== Radićev budo zahtevali revizijo državnega ujedinitelja? Zagrebški »Hrvat« piše: »Od postanka Narodnega Večja ni bil naš narod še vprašan o usodi svoje domovine. Zato je pri volitvah odklonil vse one, ki so mislili, da lahko zapostavljajo njegovo voljo v teh vprašanjih. On se je postavil na stalniše revizije vseh aktov, ki so se izvršili po 29. novembra 1918. Nam se zdi, da tiči v tem politični pomen večerajšnjih volitev in zmage seljaške stranke. To je velik dogodek v naši politični in narodni zgodovini. — Ne moremo verovati, da bi Hrvati, in naj si bodo to tuji Radićevi, pričeli sedaj s politiko revizije državnopravnega akta, ki se je izvršil dne 1. decembra 1918, ker bi to pomenjalo toliko, kakor da hočejo razbiti državo. Na tej poti bi jim Slovenec ne mogli slediti.

== Kako se tolaži hrvatska zajednica? »Hrvat«, glasilo hrvatske zajednice, pravi z ozirom na izid volitev v konstituenti: »Hrvatska zajednica, ki je izgovorila mandate na korist seljaške stranke, se ne bo žalostila radi te svoje izgube, ako bo seljaška stranka izvrševala modro in uspešno svojo vlogo, katero ji je dodelil narod. Mi jo bomo podpirali v prepričanju, da ne bo daleč od naših nazorov, ako bo hotela koristiti hrvatskemu narodu.« Iz tega je razvidno, da se je hrvatska zajednica resignirano vdala v svojo usodo, tolaži se edino s tem, da je bila istočasno poražena tudi klerikalna ljudska stranka. »Metode te stranke, tako piše »Hrvat«, »so bile tako perfidne, način njenega delovanja je kazal tako gnusno nagoto brezskupoloznih ljudi, da je pravo zadovoljstvo za vse moralne ljudi, da je ta družba poginila na volitvah.« Nadalje piše »Hrvat«: »Pri izvršenih volitvah na Hrvatskem je bila poražena tudi ideja centralizma. Njeni predstavitelji, demokrati, so na Hrvatskem dogospodarili, v kolikor jih niso obdržali na površju srbski glasovi in silni novci, ki so jih potopili. Temu se iskreno radujemo.« — Ako je ta radost dokritočna, je veliko vprašanje, ako vprašujemo, da je hrvatska zajednica dobila pri volitvah na Hrvatskem samo 4 mandate, dočim so jih demokrati pribavili 19.

== Rovarjenje protidržavni elementov. Dne 30. novembra so v Zagrebu nekateri neznani elementi nabili lepake, na katerih je podpis »ustavni odbor iz tujine«. Lepaki so polni ljuhih napadov na Srbe in zagotavljajo, da pridejo »bratje iz tujine« prav kmalu rešiti Hrvatsko. Verjetno je, da so nabili lepake Horthyjevi agenti. == Rapalske pogodbe podpisata Francija in Anglija. »Jutarnji list« javlja iz Beograda: Francoska in angle-

ška vlada sta zahtevali rapalsko pogodbo na vpogled. Pogodbo morata podpisati tudi francoska in angleška vlada, da tako že enkrat zaključijo in izvrše londonski pakt, ki jih je vezal do sedaj.

== Radić o politiki svoje stranke. Listi objavljajo obširen interview z Radićem glede njegovega postopanja in postopanja njegove stranke v konstituenti. Radić je izjavil: »Glede naše stranke in njenega sodelovanja v konstituenti bo odločil glavni odbor, ki se sestane dne 7. decembra. Ker smo se udeležili volitev, smo se pravzaprav postavili na legalna tla. Samo narodu priznavamo pravo revolucije, kadar je prisiljen k temu, da jo izvede. Ker smo mi pričeli delovati z zakoniti sredstvi, bomo tudi svoje pristaje odvrčali od revolucije. Ostali bomo še nadalje republikanci, ker hočemo interpretirati voljo naroda. V načrtu ustave morajo biti vse tiste institucije, ki dajo državi obliko kmetijske države. — Radić je v daljšem govoru izjavil, da je močeno, da se bo njegova stranka v konstituenti marsikaj tudi sporazumela z drugimi strankami. Zastopnikom Hrvatske je treba dati dovoljenje, da si izvolijo bana in da namestijo hrvatske uradnike in organizirajo upravo. V Beogradu bi morali vse te sklepe in odločbe potrditi. — Radić je pripravljen na sporazum z drugimi strankami, pa tudi na kompromis je pripravljen, samo če se upoštevajo načela seljaške stranke.

== Aretiran komunist v Nemčiji. Kakor javljajo listi, so v Monakovem aretirali komunističnega državnozbornskega poslanca Hermena Remeleja, ker je bujskal.

Politiški minister o položaju. »Kurjer Poranny« javlja, da je izjavil zunanji minister Sapieha časnikarjem, da bodo pogajanja v Rigi gotovo imela ugoden izid. Sovjetska Rusija gotovo ne bo hotela izzvati nove vojne, ker ve, da bi s tem popolnoma uničila svoje ozemlje v volaškem in gospodarskem oziru. Sovjetska Rusija nima sredstev, da bi v velikem štilu započela zopetno vojno s poljsko armado. Minister je izjavil glede vprašanja ljudskega glasovanja v Vilni, da je vlada proti temu, da bi se odredilo ljudsko glasovanje tudi v Grodnu. Z ozirom na vprašanje Gdanskega je minister izjavil, da mora poljsko brodevo gotovo imeti oporišče v Gdanskem.

== Amerika o Nemcem odvzeli kolonijah. Hollandsch Nieuws Bureau javlja iz Londona: Listi objavljajo noto ameriške vlade, v kateri ta angleški vladi pojasnjuje, da ne misli na to, da bi dovolila Angliji in Franciji, da bi dve izrabili velikansko ozemlje, katero sta v vojni odvzeli svojim sovražnikom, za gospodarski monopoli. V obširni noti je tudi posebno zanimiv odstavek, v katerem se izjavlja, da je politika Združenih držav, katere se bodo iste trajno držale, da se tuja ozemlja ki so bila v vojni pridobljena, tako upravlja, da se bo z vsemi pripadniki vseh narodov ter trgovino enakomerno postopalo.

== Z zborovanja zveze narodov. Da bi se omogočilo članom zveze narodov izvrševanje ukrepov gospodarskega in finančnega značaja, katere morajo člani zveze narodov izvrševati na podlagi pogodbe, se ustanovi gospodarska in finančna organizacija. Svet zveze narodov bo tekoma leta 1921 sklical prvo gospodarsko in finančno konferenco, ki bo v prvi vrsti imela na dnevnem redu uspostavitev samostojnega komiteja za finančne in gospodarske zadeve. — Na seji zveze narodov dne 30. nov. je bil soglasno sprejet poslovnik, ki ga je izdelala posebna komisija. Suverena oblast zveze narodov, je skupščina zveze narodov. Permanentna oblast je svet zveze narodov, čigar izvršujoča organizacija je generalni sekretariat. Zborovanje zveze narodov se skliče redno enkrat na leto, in sicer prvi ponedeljek v septembru v Ženevi. Zborovanje pa se na željo večine članov zveze narodov skliče tudi na kraju, ki ga večina označi. Kot uradni jezik se določijo angleščina in francoščina. Z ozirom na provizorični poslovnik se za enkrat smatra kot uradni jezik tudi nemščina. Vendar pa je dovoljeno vsakemu delegatu, da govori v svojem jeziku, skrbeti pa mora sam, da se njegov govor prevede v enega izmed uradnih jezikov.

dobno državo Reko in naj opustijo vsak odpor, ker bi bil spričo energičnih odredb, ki jih je ukrenila vlada, brez uspeha. Vlada namerava takoj izvesti določbe rapalskega mira. V vladnih krogih je razširjena govorica, da bo vlada energično nastopila, ako bi se izjavila pomirjevalna akcija, ki bi jo uvedle italijanske oblasti. Listi ugotavljajo, da je razmerje med D'Annunzijevimi legionarji in regularnimi četami ob demarkacijski črti zelo napeto, ker so regularne čete pripravljene spoštovati povelja vlade in jih uveljaviti. »Tempo« meni, da se bo D'Annunzio končno uveril, da je nadaljni odpor brezuspešen. Blokada bi kmalu pokazala, da nima moči.

ZA ODSTRANITEV SPOMENIKOV.

— d. Praga, 1. dec. Vse češke stranke, razen komunistične, so vložile predlog, po katerem naj bi se odstranili vsi javni spomeniki, ki spominjajo na Habsburžane in druge osebe, ki so bile Čehom in Slovkom sovražne. Politične oblasti naj bi določile gotov rok, v katerem naj bi se uničili in odstranili vsi ti spomeniki.

WILSON POSREDUJE GLEDE ARMENIJE.

— d. Washington, 30. nov. Wilson je zgodil prošnji zveze narodov, ki ga je naprosila za to, naj bi v Armeniji deloval kot posredovalec. Wilson pa je pripomnil, da brez pooblastila kongresa ne more razpolagati z oboroženo silo, vendar pa da je pripravljen zastaviti svoji moralni vpliv. Zvezi narodov prepušča, katera sredstva da mu da na razpolago za posredovanje.

VPRAŠANJE BLOKADE.

— d. Bern, 1. dec. Podkomisija za blokadna vprašanja je v današnji seji sprejela resolucijo o izvedbi eventualnih blokad. Na predlog švedskega zastopnika Adelswarda je sklenila komisija izraziti zvezi narodov željo, naj bi se vpoštevati življenjski interesi dežele, ki je blokirana. Te resolucije so, kakor javljajo uradno, največjega pomena, ker pripravljajo močnost gospodarske vojne v korist svetovnemu miru.

FRANCIJA STOPI V ZVEZO Z VATIKANOM.

— d. Pariz, 1. decembra. Zbornica je z 397 proti 209 glasovom sprejela zakonski predlog, ki predvideva vzpostavitev odnosov z Vatikanom. Socialistična resolucija, naj se veljavnost zakona odloži, dokler se Vatikan ne opraviči zaradi razžaljenja, ki je dalo povod za prekinjenje odnosov, je bila odklonjena s 404 proti 153 glasovom.

MADŽARSKA VLADA DEMISIJONIRA.

— d. Budimpešta, 1. decembra. V podrobni debati o predlogu glede denarnih zavodov so v nočni seji narodne skupščine sprejeli predlog poslanca Erekiya, po katerem naj se razveljavi naredba, da se denarni zavodi brez dovoljenja zakonodajne oblasti ne smejo ustanoviti. Finančni minister se je izrekel proti temu predlogu. Med odmorom se je finančni minister izrazil napram poročevalcem listov, da bo takoj podal svoje ostavko.

— d. Dunaj, 1. decembra. »Nytolcz Oray Ujsag« javlja, da bo ministrski predsednik Teleky na današnji konferenci naznanil ostavko celokupne vlade, ako se finančnemu ministru v vprašanju denarnih zavodov ne da popolnega zadovoljenja.

AVSTRIJA IN ZVEZA NARODOV.

— d. Ženeva, 1. decembra. Peta komisija je v svoji dopoldanski seji sklenila na podlagi poročila lorda Cecilia in na predlog Fisherja, priporočiti skupščini zveze narodov, naj sprejmejo Avstrijo v zvezo narodov.

REVOLUCIJA NA IRSKEM.

— d. London, 1. dec. O zadnjih umorih stražnikov so bile objavljene podrobnosti. 17 redarjev pod vodstvom okrožnega nadzornika Craigha, ki so se z avtomobilom peljali v Cork, je bilo v bližini Corka napadenih. Napadalec je bilo približno 100. Otvorili so nanje močan ogenj iz pušk. Padlo je 15 redarjev, dva pa pogrešajo. Mrtna trupla so napadali oropali in avtomobil sežgali.

MIROVNA POGAJANJA V RIGI.

— d. Riga, 30. novembra. Sovjetska delegacija skuša otežiti povratek ujetnikom in želi, naj se v tej zadevi odloči šele po podpisu končoveljavnega mira. Nocoj je odpeljal Joffe noto, v kateri izjavlja, da ne bo več dobavljal volinskega sladkorja, kakor se je bil obvezal dne 14. novembra. Na drugi seji gospodarske komisije so sovjetski delegati sprejeli dnevni red, ki so ga predlagali Poljaki. Sovj. delegati so naglašali nesporazumeljenje glede razdelitve državnega in carskega premoženja, ker se smatrajo sovjeti za njuno naslednike.

Iz naše kraljevine.

— Državni praznik v Zagrebu. Državni praznik je bil v Zagrebu praznovan na svečan način. V mestu je mirovalo vse delo, kakor na največje praznike. Vsa javna poslopja so bila okrašena. Ob devetih dopoldne je bila v stolni cerkvi svečana služba božja, ki jo je daroval nadškof dr. Ante Baner. Službi božji so prisostvovali ban dr. Laginja, armijski poveljnik general Vasić ter zastopniki civilnih in vojaških oblasti, konzuli tujih držav in delegacije posameznih kulturnih društev. Po sveti maši v stolnici so šli vsi do stojanstveniki v srbsko pravoslavno cerkev, kjer so se istotako udeležili božje službe. Obenem so se vršile še zahvalne maše v izraelitiki in protestantski cerkvi. Po cerkveni svečanosti, ki so vse končale s prepevanjem narodnih himen, je bilo na Jelačićevem trgu pred poveljnikom armijske oblasti svečano defiliranje vse posade mesta Zagreba. O poludnanju je bilo v banškem dvorcu svečano sprejemanje. V veliki dvorani je ban pričel

kralj sastopnike vojaških, cerkvenih in civilnih oblasti, ki so po vrsti prihajali čestitati k obletnici državnega ujedinitelja. Med sprejemanjem so na

trgu svirale vojaške godbe. Nocoj so priredile vojaške godbe po mestu obhod. Igrale so pred stanovanjem banovim in pred stanovanjem poveljnika.

K Jugoslovensko-čehko-lužiškimi stikom.

Z radostjo sem opazil zanimanje, katero prinaša Vaš list zadevam lužiških Srbov, zato sem se odločil zapisati te vrste o stikih med Jugoslovenci, Čehoslovenci in Lužiškimi Srbi.

Kolikokrat se je že sililo iz slovenskih vrat kile po okrepitvi medsebojne vzajemnosti, katere edina naša more storiti moč. Vsi smo mali narodi — izveniš ubogo matuško Rusijo — a po svojem rodu in samo v veselosstvu — kakor je omenjal že naš Kollár — pa zrastejo mali narodi v velike tudi po svojih ciljih in po svoji kulturi. Prvi korak za doseg tega programa je literarna vzajemnost. Poslednjem se popolnoma Kollarovih naziranj, za katere se je toplo zavzemal, predstavljajoč si to vzajemnost v kupovanju in čitanju knjig v vseh slovenskih jezikih in v izmenji časopisov. Kollár je svetoval, da naj se učimo slovenskih jezikov, da naj potujemo po bratskih zemljah, da naj med seboj zamenjavamo spise in da naj gradimo prosvetna središča.

Na mnogo krajih so se ravnali po teh nasvetih... pozabili pa so na najmanjšo vev slovensko, na Lužičane. Če smo majhni narodi že Čehoslovenci, Jugoslovenci, Poljaki in Bolgari, so Lužiški Srbi najmanjši med nami ter je ravno za to treba temu majhnemu narodu najjačje pomoči. Med Čehi in Jugoslovenci so se našli močje, ki so si stali v nalogu da pomorejo Lužiškimi Srbi v njih neenakem boju. Število teh moč neprestano narašča in danes vedo Lužičani, da stojijo za njimi čela četa Jugoslovenov, pripravljena na boj za njih svobodo.

Narodno gospodarstvo.

Enoten zakon za vso državo glede patentov, vzorcev in mark.

Kakor smo že kratko poročali, je izšla Uredba za celo državo, katere govori o zaščiti industrijske lastnine (svojin). Predmet industrijske svoje so patenti, vzorci in modeli ter varstvene znamke (žigi). Nova uredba velja za celo kraljevino počenši od 26. decembra t. l. Dolej je v naši kraljevini vladala glede patentov, vzorcev in varstvenih znamk tako glede materielnih zakonikih predpisov kakor glede načina prijavljanja in upravljanja velika razlika. Nova uredba odstrani razliko v posameznih pokrajinah tako glede materielnega prava kakor glede načina uprave. Ustanovi se v trgovinskem ministristvu v Beogradu poseben samostojen oddelek pod naslovom: »Uprava za zaščito industrijske svojine«. Trgovinski minister more v primeru potrebe začasno premešiti upravno sodišče. Na čelu uprave se postavi uradnik v činu ministrskega načelnika z naslovom »predsednik«. Po določbah novega zakona je smatrati za patent po zakonu pridobljeno pravico, vsled katere more lastnik za omejeni čas izključno navajati in uporabljati izvesten novi izum na polju obrtnosti ali industrijske proizvodnje ter na ta način izdelane predmete spravljati v promet ali jih prodajati. Patentirati se more samo izume, ki so novi. Najdaljša doba za patentno pravico je 15 let. Kdor hoče patentno pravo pridobiti, mora izpolniti po zakonu postavljene pogoje in plačati predpisano takso. Za vzorec je smatrati vsako sliko ali črtež, ki more služiti za

vzglede in se da prenašati na kak industrijski ali obrtni izdelek. Model je vsako plastično delo, ki predstavlja obrtni predmet ali katero se more uporabljati na kakem industrijskem ali obrtnem predmetu. Zaščita vzorcev in modelov obsega samo one vrste robe, za katere je izdana. Pravica do vzorcev traja 10 let. Tovarniške ali trgovske znamke (žigi) so v zmislu zakona ovi znaki, kateri se uporabljajo v raznih oblikah v svrhu razlikovanja izdelkov ene industrije, obrta, poljedelstva od drugih njim podobnih proizvodov v trgovskem prometu. Dopusčene so tudi besedne znamke. Zaščitna doba za marke ni omejena in traja, dokler se redno plačujejo predpisane takse. Varstvene znamke so vezane na podjetja. Zakon ima obširne določbe, ki govore o ureditvi predmetne uprave. Važno je določilo § 151, ki določa, da je zabranjen import tude robe, ki nosi znamenja, ki obujajo mnenje, da je domačega izvora. Za prijavo patenta je plačati takso 50 dinarjev, potem pa letne takse. Taksa znaša za prvo leto 50 dinarjev in se potem dviga tako, da znaša v 15. letu taksa 760 dinarjev. Za prijavo vzorcev in modelov ter varstvenih znamk je plačati prijavno takso 30 dinarjev in za vsako zaščitno leto letno takso 25 dinarjev. Novi zakon prinaša važne prehodne predpise, katerih namen je, omogočiti prestop v nov položaj, ki nastaja zategadelj, ker prenehajo pokrajinski zakoni in stopa v veljavo enoten zakon o zaščiti industrijske svojine.

Dneone vesti.

V Ljubljani, 2. decembra 1920.

— Državni praznik v Ljubljani. Včeraj dopoldne ob pol 12. je sprejemal deželni predsednik čestitke oblastev in korporacij povodom obletnice narodnega ujedinitelja. Istočasno se je vršil sprejem tudi pri poveljniku Dravske divizije generalu Dokiću. V imenu častniškega zbora je čestital k državnemu prazniku polkovnik Janko Vukasović. General Dokić se je zahvalil za čestitke, naglašajoč v svojem govoru, da grenita radostno razpoloženje ob obletnici našega narodnega in državnega ujedinitelja, edino dve točki: Koroška in Primorje. Tudi tema zadnjima našima neodrešenima zemljama bo treba doprinesiti solnce svobode. V to svrhu je treba, da se vsi združimo v krepko falango k smotrenemu delu, da osvobodimo zadnjega svojega rojaka onkraj Karavank in ob Soči. Častniki so navdušeno pritrjevali generalovemu govoru ter odpušljivo manifestirali za kralja Petra, za regenta Aleksandra in za ujedinitelno Jugoslavijo. Zvečer je priredila godba Dravske divizije po mestu bakladi, ki se jo je udeležilo številno občinstvo.

— Dr. Šusteršič je resigniral! Dr. Ivan Šusteršič je iz Lausanne v Švici brzoglavno obvestil tukajšnje odvetniško zbornico, da se odločuje advokaturi. Da bi se nastanil v lunsbrucku, je samo prosta kombi-

nacija, ker stane njegova žena sedaj v tem mestu. Zdi se, da je Šusteršič še vedno upal, da se bo mogel v doglednem času vrniti v domovino. V tem smislu se je tudi pred tedni izrazil na Dunaju napram uglednemu našem somišljeniku. Prepričan je pač bil, da bo njegova stranka slejkoprej ne samo obdržala nadvlado v Sloveniji v svojih rokah, marveč da se ji bo posrečilo izvojevati za slovenske pokrajine takšno avtonomijo, da bi svobodno lahko odločevala o njegovem povratku. Izid volitev v konstituenti v Sloveniji pa je dr. Šusteršiču prekrizal te račune. Vdal se je sedaj resignirano v svojo usodo in izjavil konsekvence.

— SHS. V »Novi Evropi« štamos »Izmed mnogih in raznovrstnih tolaženj in predlogov za izpolnitve naših državnih intenc, s katerimi smo tako nesmrtno zapečatili naše državno in politično jedinstvo pred vsem svetom, vsekakor najbolj odgovarja pravemu stanju ono nemško: »Sie halten Situngen«. Začasno narodno predstavništvo se je v tem smislu upravičeno lahko ponašalo z imenom »S.-H.-S.«, a tudi konstituenta bo v tem pogledu, tega se bojimo, lahko pridržala dosežani naziv. Sicer bi pa že samo zaradi tega nomen-omena morali zamenjati ime države, da bi se naše seje in naši razgovori ne nadaljevali v brezkončnost in da se ne ponovi fatalni slučaj s štirimi C v srbskem imenu.

Telefonska in brzoglavna poročila.

ITALIJANI SLAVE NAŠ DRŽAVNI PRAZNIK.

— d. Split, 1. dec. Danes, na državni praznik, je italijanska vojna ladja, ki je stacionirana v tukajšnjem pristanišču, izvesila jugoslovensko zastavo na častnem mestu. Opoldne je ladja oddala 21 streliv v proslavo.

ITALIJANSKA VLADA PROTI D'ANNUNZIJU.

— d. Rim, 1. decembra. Listi poročajo iz Trsta: General Caviglia bo vsled pritiska D'Annunzija potom brezličnega brzoglava razširil proglas na legionarje, naj se umaknejo v svo-

bu, ki so, kakor nekateri pravijo, edini krivi, da Srbi še vedno niso složni med sabo.

— Lepa soglasnost. »Nova Evropa« piše: »Prijetelj, ki se je te dni po dolgi letih vrnil v domovino, me je predvsem vpraševal o naših plemenitih odnosih. Bil je od nekdanj plamteč Jugosloven, a tam v tujini, pravi, se zde tukajšnje razmere mnogo stršeje, kakor so v istini. Poleg drugega se je čutil, da se je pri nas tako napredovalo v tatvini in razbojništvu. »Pa dobro, mi je rekel, »kdo so ti tatovi in razbojniki, ali so to Srbi ali Hrvati?« — »Dragi prijatelj, v tem oziru smo si vsi enaki, Srbohrvati in Slovenci: kradejo, palijo in ubijajo tako Srbi kakor Hrvati, pravoslavni in katoliki in muslimani, država in banke in poedinci, vsi brez razlike — za sebe in v družbi.« — »Torej, kakor praviš, skupno in brez razlike imena in veroizpovedi? No to mi je baš milo,« — se je oddahnil — »tudi to vodi k cilju!«

— Z našega vseučilišča. Za tajnika 3. razreda na pravniški fakulteti ljubljanskega vseučilišča je imenovan g. Joso Jurković.

— Inženerski izpit je napravil na visoki šoli v Prihramu g. Silvij Benger, bivši predsednik jugoslov. akad. mont. društva »Sloga«.

— Ustavljena plača dr. Verstovška. Med poverjenikom za uk in bogočastje in ministrom za prosveto je nastal, kakor je znano, oster konflikt radi okrajnih šolskih nadzornikov, ki jih je dr. Verstovšek imenoval brez vednosti ministrstva. Minister je dotične nadzornike odstavil in imenoval nove nadzornike. Tej ministrov odredbi se je dr. Verstovšek uprl in jo ni hotel izvesti. Sedaj je ministrstvo poverjeniku Verstovšku ustavilo plačo, istočasno pa tudi vsem onim nadzornikom, ki jih je dr. Verstovšek samovoljno imenoval. Za slučaj, da bi se Verstovšek še ne pokoril ukazom ministrstva, je pričakovati še nadaljnih represalij.

— Ali invalidi nimajo volilne pravice? Pišejo nam: Na volitve na obrtni šoli v Ljubljani sta prišla dva volilca, ki sta v volni izgubila desni roki. Predsednik ju je zavrnil čez da volilni red predpisuje, da se mora volilna kroglica z desno roko v volilno skrinjico. Ker pa volilca nimata desne roke, po zakonu ne smeta voliti. Nam se zdi, da je takšno tolmachenje zakona prepovedanje, zlasti ako se uvažuje, da določa § 63. volilnega reda med drugim tole: »Oni volilci, ki bi zaradi tehtne hibe ne mogli glasovati tako, kakor je povedano v tem členu, imajo pravico pred volilni odbor privedi pooblaščenca, da namesto njega odda glas.« Ako ima torej volilec pravico, da imenuje človeka pooblaščenca, ako bi sam radi tehtne telesne hibe ne mogli glasovati, ima pač pravico, da vrže v volilno žaro kroglico s svojo levo, ako nima desnice. Sicer pa tudi predsednik nima pravice, da bi sam svaščal volilce, marveč ima to pravico samo celokupni volilni odbor.

— Slovenski uradniki v Beogradu za radikalce. Beogradska »Epoha« piše: »Ogromno število uradnikov Hrvatske in Slovencev, ki so zaposleni v Beogradu, je glasovalo za radikalce, ki ščitijo avtonomijo.« Ne vemo, v koliko je ta vest točna, zdi pa se nam, da se dela našim uradnikom krivica, ker so izmed slovenskih uradnikov glasovali za radikalce samo tisti, ki so pristali Korošceve klerikalne stranke.

— Celjske obč. doklade. Kakor nam javlja finančna delegacija v Ljubljani je na prošnjo gerentskega sosvetu v Celju prevzel počenši z letom 1921 predpisovanje in pobiranje občinskih dokladov v mestu Celju na mesto mestnega magistrata celjskega davčni urad v Celju.

— Trgovska banka. Konzorcij trgovcev, ki se zbirajo okoli Trgovske zadruge v Ljubljani, je dobil od trgovinskega ministrstva dovoljenje za ustanovitev nove banke pod imenom »Trgovska banka«.

— Zimska sezona ob Bohinjskem jezeru. Hotela ob Bohinjskem jezeru Sv. Duh in Sv. Janez ostaneta odprta vso zimo. Izletnikom in tujcem so na razpolago zakurjene sobe. Tudi hotel Zlatorog ostane odprt. Vseled izredno čistega zraka in gorkega solčnega obseva učinkuje zimski gorski klima mnogo bolj poživljalno in krepijoče nego poletni ter vpliva jako dobrodejno na duh in telo. Zatorej priporočamo oslabelem in vsled prenapornosti utrujenim večkratno, vsaj po nekaj dni trajajoče bivanje v čistem in lica zardevajočem gorskem zraku. Zima v gorah je zdravica; kdor tega ne veruje, naj preizkusi! Pojasnila daje Tourist Office, Dunajska cesta št. 18.

— Ponarejeni italijanski bankovci. V prometu se nahaja v zadnjem času veliko število ponarejenih bankovcev po 100 in 1000 lir. Bankovci so izborno ponarejeni, da jih je težko spoznati. Falsificirane novčanice po 1000 lir niso serije 0894 in 0895 C. do 1000 imajo bankovci po 100 lir serije F 96 N 7869 in serije Y 248 N 2448.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Kultura.

Reportir Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama:

Četrtek, 2. decembra, Bobrov Kožuh, Red E.

Petek, 3. decembra, Sen kresne noči v opernem gledališču ob dramskih cenah. Red C.

Sobota, 4. decembra, Bobrov Kožuh, Red D.

Nedelja, 5. decembra, Figaro se ženi. Izv. ab.

Ponedeljek, 6. decembra, Pohujšanje v dolini šentlarijski. Red B.

Opera:

Četrtek, 2. decembra, zaprto.

Petek, 3. decembra, Sen kresne noči, dramska predstava. Red C.

Sobota, 4. decembra, Rigoletto. Red A.

Nedelja, 5. decembra, Vesele žene windsorske. Izv. ab.

Ponedeljek, 6. decembra, zaprto.

— Današnji koncert Sevcikovega kvarteta. »Glasbena Matica« objavlja: Na današnji vzvišeni lepi koncert češkega Sevcikovega kvarteta v Union-ski dvorani posebno še enkrat opozarjamo. Prosimo vse resno glasbo ljubice Slovence, da v velikem številu posestijo koncert. Sedaj, ko to pišemo, je žalibog šele tretjina dvorane prodana. Sviranje kvarteta je tako vzorno dovršeno, izpolnjevanje in temperamento, da razvname vsakega poslušalca. Komorne koncerte take vrednosti, orkestralne in zborove koncerte naj bi vsak Slovenec redno posejal in zanje kaj žrtvoval. Torej pridite vsi!

— Pevski in zabavni večer zbora »Ljubljanskega Zvona« v korist društvenemu fondu za izdajo novih skladb se vrši v soboto zvečer v Narodnem domu. V veliki dvorani koncert br. orkestra Sokola I. in nastopi društvenega zbora, v mali dvorani ples. Na to družabno, pevsko zabavo vabi vpludno vse prijatelje društva in naše pesmi pevski zbor Ljubljanskega Zvona. Začetek ob osmih zvečer, vstopnina 10 K za osebo.

— Pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« vabi vse prijatelje društva, in naše pesmi na družabni večer v soboto v Narodnem domu. Čisti dobitek je namenjen fondu za izdajo novih skladb. Vstopnina 10 K za osebo, za dobro potrebo je vsestransko preskrbljeno. V soboto zvečer torej na svidenje.

— Koncert pev. društva »Slavec«. »Slavec« je pridobil v osebi pev. Svetla resno moč, kar se je pokazalo že na prvem koncertu. Resnost koncertnega programa, ki ne kaže običajne disorijentacije, ambicioznost in trdna volja nazivlje tradicijonalni hladnosti naše publike in nepokritim ogromnim izdatkom postaviti »Slavca« na nivo naprednih pevskih korporacij je v prvi vrsti zasluga Svetla. G. pevovodja je sicer še nekoliko neokreten kot dirigent, katera napaka pa se bo z vsakim koncertom zmanjšala, a je prav dober pianist in resen muzik. Interpretacija posamičnih točk je trpela nekoliko vsled mladosti pev. zbora, ki pa tudi ne razpolaga s prvotnimi silami. Glasovi so senteram neizpolnjeni, neuravnani, nekateri pevci se povpenjajo na račun drugih v ospredje, v splošnem pa je zbor zelo discipliniran in obeta v bližnji bodočnosti kar največ. G. pevovodja

naj se na odru preveč s peval ne pogaja in pogovarja, ampak pove že pred nastopom, kar treba, ter pride naravnost k pultu in zabava. To volja tudi za marsikatero drugega pevovodjo. Koncert je bil instrumentalno - vokalno, program raznovrsten in bogat in naravnost predolg. G. dr. Čerin s svojim orkestrom izjavi obudovanje. Zlasti v Schubertovi nedokončani simfoniji, katere drugi del je sicer božanstveno dolg, je pokazal nenavadno resnost in globoko znanje. Cizelirano izdelani stavki, lepe gradacije itd. so lastnosti najboljših orkestro. Instrumentalni del programa kaže tudi spretnost Čerina, zadovoljiti publiko s svojimi raznovrstnostjo. Od Beethovena preko Schuberta h Greffu, od starodobne instrumentalne oblike in naivne ekspozicije instrumentalnih efektov, do blosteč, mavrične sodobne tehnike Greffa. Zbor je absolvirati štiri pesmi: Adamci (V snegu), Krek (Tam na vrtni gredi), Premri (Lilije), Lajovic (Vodica čista se vila), katerih zadnji se je še najbolj posrečil. V koncu koncerta je zbor s spremljevanjem orkestra zapel še Kyrie Beethovnovale slavostne maše z jako čednim uspehom. Kontrapunktična, polifonska arhitektura dela potrebuje pač serijoznega, dolgega truda, da pride do veljave. G. Sinder, operni pevec nar. gledališča je zapel ob spretnem spremljevanju Svetla štiri pesmi (Ipavec, Ravnik, Lajovic, Jindrih) v splošno zadovoljnost. Bolje pa sta mu ugajala gospa. Lovšetova in Cepudrova v Lajovicem prekrasem dvospevu »Pesem«; zlasti ga. Lovšetova je izvrstna pevka, pravi srebrni zvonček.) »Slavec« bi iz arca želel več publike; toda, po vsem svetu je danes enako: narod bolj časti svoj želodec kakor dušo in srce. Navzlic temu pa pripelje neomajna volja do zmage.

— Učni listi. Srbsko-hrvatsko slovensko čtivo. Urejuje dr. Jos. Mencei. Pravkar sta izšli prvi dve številki svojčas naznanjenih »Učnih listov« za srbohrvaščino. Ti listi bodo vseskozi strokovno, moderno, praktično in lahkoumevno s pridodano slovensko razlago izdelani in bodo tvorili, ker obsegajo tolmach in slovnico, veleskoristno vzgojno in naobraževalno oporo ukažeim iz vseh slojev našega naroda. Naročajo se ti »Učni listi« pri g. Josipu Christofu, ravnatelju zasebnega učnega zavoda v Ljubljani. Domobrnska cesta 7. — Naročnina znaša letno za kompletno delo 60 K ter se plača lahko v mesečnih obrokih.

— »Nova Evropa« št. 9, ki je izšla 25. novembra, ima to-le vsebino: »Priča o polugic.«; »Ime naše države« (M. Rešetar); »O društvu naroda« (A. Petrinčič); »Liga naroda, Rusi in jadransko pitanje« (L. Pitamio); »Rusi u Rusiji« (M. Murko); »Inteligencija in parlament« (Asim Behnen); »Jedna reč pred konstituantu«; »Italijansko - jugoslovenski sporazum« (Šlučajna); »Ljubomir Nedić« (Svobodan Jovanović); »Ruska književnost v inozemstvu«; »Macinijeva pismica«; »Pismo Vatroslava Jagića«. — To izvrstno revijo, ki je nesporno ena naših najboljših, priporočamo zlasti naši inteligenci, ki bo našla v njej obilico zanimivega čtiva.

Najnovejša poročila.

SPORAZUM MED DEMOKRATI IN RADIKALCI.

— d Zagreb, 1. decembra. »Novosti« javljajo iz Beograda, da je povsem verjetno, da bodo sklenili demokrati in radikalci kooperacijo. (Smo poročali že včeraj. Uredn.) Vprašanje vlade bo rešeno v osmih dneh, nato pa bo dalje delal parlament. Na resno zasedanje konstituant se more misliti šele po Božicu, do konca prve polovice januarja. Tedaj se bo pričela verifikacija mandatov.

ZA ZBOLJŠANJE TRGOVSKIH RAZMER Z JUGOSLAVIJO.

Trst, 1. decembra. Vlada se briga za odpravo prometnih zaprek v trgovini z Jugoslavijo. Carinski uradi so dobili ukaz za dovozne pripustitev vozov, določenih za prevoz blaga. V Logatcu se imajo nadalje izvrševati samo carinske stvari po odredbi železnice, železniška carinska agencija, ki obdrži transportne dokumente, pa ima ugotoviti z istimi izvršitev s strani carinskega urada. Ne gre za nikakoli nacionalizacijo, marveč se bo blago, določeno za Trst, pošiljalo naprej z imstvenimi obveznostmi.

JESENICE V NEVARNOSTI?

Trst, 1. decembra. »Piccolo« piše: Vprašanje Jesenic še ni definitivno rešeno. Merodajni činitelji naj se pobrigajo za rešitev, vpoštevajoč življenjske interese Trsta. Jasno so koristili, ki bi jih imel Trst, ako bi ostala vsa železnica Trst-Gorica-Podbrdo-Bistrica-Jesenice v naših rokah; z njo bi bilo naše pristanišče najhitreje združeno z Avstrijo, Čehoslovasko in Bavarsko. Svet petorice v Parizu je v sili 22. maja 1919. določil, da se vprašanje jeseniškega trikotra reši šele po plebiscitu na Koroškem. Definitivna rešitev pripada, po našem mnenju, veleposlanskiemu svetu in prepiram smo, da stari naša vlada v Parizu nemudoma porazne horake, da se zagotovi našemu

pristajšču ta edina hitra zveza s srednjo Evropo.

PRED NOVIMI VOLITVAMI?

— d Zagreb, 1. dec. »Obzor« javlja iz Beograda, da menijo v političnih krogih, da ni izključeno, da se razpišejo nove volitve, ker so državni nasprotni elementi dobili skoro tretjino glasov. (Smo že včeraj poročali. Uredn.)

IZID VOLITEV V KONSTITUANTO.

— Beograd, 1. dec. Po poročilih, ki jih je prejel ministrstvo notranjih zadev do 11. ponoči iz raznih pokrajin naše države, so dobili radikalci 96 mandatov, demokrati 94, komunisti 54. Radičevci 51, rezultat ostalih manjših strank pa se ni izpremenil. V političnih krogih se zatiruje, da je verjetno, da pride do sporazuma med radikalci in demokrati. Zadnji upajo, da bodo imeli nad 100 mandatov, ker doslej še niso znani izidi volitev v Macedoniji, kjer so demokrati močnejši od radikalcev.

— Zagreb, 1. dec. Kako katastrofalno je pri volitvah v konstituantu pozorela hrvatska zajednica, se vidi najbolje iz imen znanih njihovih voditeljev, ki so izšli iz volitev brez mandata. Med njimi so: Cezar Akačić (bivši poverjenik za pošto in brzojav); dr. Fran Barac; dr. Lavo-slav Hanžek; dr. Ivan Kovačević (minister); dr. Ivo Krnic (minister na razpoloženju); dr. Ivan Lorković; Paskilević Cikara; dr. Ante Pavelić; dr. Živko Petričić; dr. Rittig; dr. Srkuli (bivši zagrebški župan); Kerubin Segović; dr. Winterhalter; dr. Ladislav Polić in dr. Albert Bazala (poverjenik za uk in bogočastje).

— Beograd, 1. decembra. Kakor se je domnevalo, da bodo izvoljeni skoro vsi dosedanja člani vlade, tako se je tudi zgodilo. Razen obeh

ministrov hrvatske zajednice dr. Kovačevića in dr. Drinkovića so bili pri volitvah v konstituantu izvoljeni vsi ostali ministri.

ČEHOSLOVAŠKO - ITALIJANSKI SPORAZUM GLEDE TRŽAŠKEGA PRISTANIŠČA.

Trst, 1. decembra. Sporazum obsega nastopno: Čehoslovaski republiki ostane na razpolago hangar št. 55 s potrebnim prostorom poleg istega; ako bi ta hangar ne zadoščal ali ne ugaal več, dobe Čehoslovaski hangar št. 58. Glede vseh pristaniških in prometnih vprašanj se bo vpoštevala želja Čehoslovakov na prvem mestu. Delegaciji sta soglasno izrekli nujno potrebo, da se prično dela za razširjenje pristanišča. Italijanska delegacija ponavlja željo, da uvede čehoslovaska republika diferencialno carino v korist transita preko Trsta.

PROTI D' ANNUNZIU?

— d Rim, 1. decembra. (Stefani) Ker so bili prijazni opomini brezuspešni, je general Caviglia po odloku vlade pozval reško regenco, naj umakne čete za mejo reške države. Ker je bil ta poziv brezuspešen, je general Caviglia zahteval od regence, da se ne zabrani vohod italijanskih vojnih ladij v reški pristan. Obenem je odredil obalsko blokado za reško državo ter za otoka Krk in Rab.

ANEKSIJA SUŠAKA K REKI?

Trst, 1. decembra. »Piccolo« poroča iz Rima: Vlado krogi izvajajo glede na meje neodvisne reške države, da to vprašanje ne more biti rešeno brez volje interesiranega prebivalstva in zato pričakujejo, da z jugoslovenske strani ne bo nikakih odpornih pomislekov, ako bo Sušak zahteval svojo priklopitev k neodvisni reški državi.

PREVIDNOST ITALIJANSKE VLADE NAPRAM D' ANNUNZIU.

— Rim, 1. decembra. V političnih krogih živahno razpravljajo o vsebini D' Annunzijevih letakov, vrženih na Trst, in o odredbah generala Caviglie. Krožijo razne vesti in pričakujejo se dogodki, kakršnih še ni videla Italija. Skrivnostno se namiguje, kaj vse se utege zgoditi. Najvišji zastopniki vlade pa izjavljajo na kratko, da se ni bati bodočnosti in kažejo optimizem o izidu iz sedanjega položaja. Okoli Reke in v Matuljah so postavljene čete, po izjavah vladnih krogov z namenom, da preprečijo nova podjetja D' Annunzijevih legionarjev. Vse to pa se ima zgoditi na dobrohoten, pomirljiv način. Vlada hoče hoditi pota previdnosti. General Caviglia ima nalog, da ne sme izvršiti nikake vojaške akcije proti Reki, ne sme zasesti Reke in tudi ne pregnati legionarjev s Krka in Raba. Dostavlja še, da čuti tudi D' Annunzio potrebo, da vpostavi disciplino med svojimi legionarji, da ne bo omadeževano ime Reke, v Dalmaciji vlada popoln mir.

— Rim, 1. decembra. »Idea Nazionale« piše: Nahajamo se pred nevarnostjo konflikta med vojaštvom generala Caviglie in legionarji D' Annunzija. Ali nečemo verjeti, da bi hotel biti general Caviglia orodje Giolittijeve politike, stremече po nacionalnem združenju, in orodje smešne politike, loveče jugoslovensko prijateljstvo. »Giornale d' Italia« nasvetuje disciplino in mirno presojo položaja. Pogodba je podpisana in zato mora nastopiti nacionalna disciplina, zlasti glede na težak notranji položaj. Tako sodi večina naroda, Vlada mora znati preprečiti tragične in boleče dogodke.

ITALIJA DIKTIRA ODSTRANITEV VRANGLOVE ARMADE.

— Rim, 1. decembra. Ladje, ki so pripeljale oddelke Vranglove armade v Kotor, so po večini francoska last in niso za vojno rabo. Francoski bataljoni, ki so v Kotoru, odpotujejo te dni. Vranglovih ljudi je v Kotoru doslej okoli 8000. Zunanji minister Sforza je takoj protestiral proti navzočnosti Vranglove armade in zahteval v Beogradu njeno takojšnjo odstranitev. Časopise izraža gotovost, da bodo Rusi v kratkem odstranjeni iz Kotora. Z Reke se poroča, da so Rusi posebno D' Annunziju neveseli.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

— Rim, 1. decembra. Stavljeno je bilo v včerajšnji seji na vlado nujno vprašanje glede nameravanih vojaških operacij proti svobodni reški državi. Giolitti je odgovoril, da se mu ne zdi oportuno, govoriti v tem trenutku o tej stvari. Zato naj gre stavljeno vprašanje redno parlamentarno pot.

KAKŠNA KONTROLA JE TO?

— d Beograd, 2. decembra. S Cetinja poročajo: Semkaj sta prispela dva angleška višja častnika, ki sta se prijavila komandi tukajšnje zetske divizije in izjavila, da sta prišla na Cetinje kot odposlanca angleške vlade, da prisostvujeta volitvam v konstituantu. Rekla sta, da sta prišla, da se na licu mesta prepričata, ali bodo volitve svobodne.

USTAVA.

— d Beograd, 1. decembra. Ministrski svet je imel sejo, na kateri se je nadaljevalo pretresanje načrta ustave. Začetkom seje se je vlada bavila s situacijo, ki je ustvarjena po rezultatu volitev v konstituantu.

AMNESTIJA.

— Beograd, 1. decembra. Regent Aleksander je podpisal ukaz, s katerim so pomiloščeni vsi politični krivci, ki so zaprti v Podgorici in na Cetinju, dezertirji in begunci v Italijo.

BEOGRADSKA TRGOVSKA ZBOR-NICA.

— d Beograd, 1. dec. V trgovski zbornici je bila plenarna seja novega odbora, kateri so prisostvovali tudi zastopniki drugih zbornic v Srbiji. Za predsednika je bil izvoljen Gjorgije Radović, za podpredsednika pa Mihajlo Gjurić in Milutin Stojanović.

— d Split, 1. dec. Dr. Trumbić je sprejel mnogobrojno odposlanstvo prebivalcev otoka Visa, ki mu je irzazilo svojo zahvalo in ga povabilo, da pride na obisk po evakuaciji. Dr. Trumbić se je ginjen zahvalil in obljubil, da se bo odzval vabilu. Zvečer je splitsko meščanstvo priredilo banket v čast prisotnim članom jugoslovenskega odbora.

NARODNI PRAZNIK V SPLITU.

— d Split, 1. dec. Davi so se na praznik zedinjenja okrasile z zastavami tudi razne ameriške in italijanske ladje, ki se nahajajo v pristanišču. Italijanska vojna ladja »Pugliac« je na častnem mestu izobesila našo zastavo in opoldne oddala 12 strelav. To je dokaz, da je Italija končno priznala naše zedinjenje. K sprejemu pri deželnem predsedniku sta prišla tudi poveljnik »Puglie« in enega ameriškega rušileca ter čehoslovaski konzul.

TURSKO VPRAŠANJE.

Pariz, 1. decembra. V porazgovoru z dopisnikom lista »Matin« je priporočal italijanski minister za zunanje posle grof Siorza rešitev turškega vprašanja v tem smislu, da se uvedejo pogajanja ne samo s carigradsko vlado, marveč tudi z Mustafa Kamalom, da bi se vlada v Angori odvrnila od tega, da bi stopila z boljševiki v ozke stike.

DONAVSKA KOMISIJA.

— d Dunaj, 1. decembra. Dopoldne se je v dvornih prostorih otvorilo tretje zasedanje medzvezniške donavske komisije. Predsednik admiral Troubridge se je zahvalil v imenu komisije za pozdrav in izjavil, da je medzvezniška donavska komisija izključno tehnična in gospodarsvena organizacija, čije najiminennejše naloge je vzpostavitev in razvoj prometa po Donavi. Avstrijska republika more zatorej pričakovati dobrohotno upoštevanje upravičenih zahtev.

Sokolstvo.

— Kralj Matjažev večer priredil Sokol i. v nedeljo, 5. t. m. v Mestnem domu mesto dosedanjega zastarelega Miklavževega večera. Popoldne obdarovanje otrok, zvečer nastop samo za odrasle. Na sporedni godba, petje, nastop kralja Matjaža in obdarovanje, prosta zabava. Začetek popoldne točno ob 3., zvečer ob 8. Vstopnina popoldne 4 K za osebo, otroci prosti; zvečer za član 10 K, za nečlane 15 K. Eventualna darila se sprejemajo v dvorani Mestnega doma v nedeljo dopoldne med 10. in 12. uro. Ker je obdarovanje društvenega naraščala s strani društva brezplačno, se bratje in sestre pozivljajo da se priveditve v čim največjem številu udeležijo in s tem pripomorejo do kritja stroškov. Zdravo! (K)

— Miklavžev večer Ljubljanskega Sokola se vrši v nedeljo, dne 5. t. m. v telovadnici Narodnega doma. Za otroke v spremstvu staršev je določena prireditve ob 4. uri popoldne proti vstopnini 2 K za osebo, za odrasle pa ob 9. uri zvečer proti vstopnini za člane sokol. društev 5 kron, za nečlane 10 K. Darila se sprejemajo v nedeljo od 8. ure jutraj naprej v odborovi sobi. Istotam je tudi predprodaja vstopnic. — Sokol II. priredi v nedeljo 5. t. m. ob pol 4. popoldne v realni telovadnici Miklavžev večer za svoj naraščaj, Vabljeni so tem potom enaj. roditelji otrok in prijatelji Sokolstva, da se tega večera v velikem številu udeležijo. Vstopnina prosta. K

Društvene vesti in prireditve.

— Česká obec v Ljubljani bo fadā pro své členy a hosty v pondělí dne 6. t. m. o 20 hod. v sokolské tělocvičnĕ Nár. domu Mikulášskou zabavou s pestrým programem a tancem. Na členskou i sokolskou legimitacii, jakož i pro uvedené hosty, vstup volný. Legitimace pro p. t. hosty k vyzvednutí v drogeriji p. Cvančary, Selenburgova ul. Dárky se přijímají v tyž den od 12 hod. dále, v sokol. tělocvičnĕ v Národním domu. (K)

— Pevsko društvo »Slavija« VŠ-Glince vabi svoje članstvo na svoj Miklavžev večer, ki se vrši v nedeljo, 5. t. m. v restavraciji »Amerika«. Začetek točno ob 7. Vstop imajo tudi po članih povabljeni. Posebnih vabil se ne bo razpošiljalo. (K)

— Obrtniški sestanek. V ponedeljek dne 6. decembra zvečer ob 7. se vrši v gostilni pri Mraku na Rinski cesti redni mesečni sestanek obrtnikov. Vsak ki se zanima za tekoče obrtniške zadeve, naj se sestanka udeleži. K

— Ljubljanskemu občinstvu. Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo priredi tudi letos svojo običajno božičnico. Tem potom se obrača do slav. občinstva, posebno do trgovcev in zavodov, da mu, ko se oklasijo pooblaščen člani pri njih, naklonijo darove bodisi v darilih za sre-

čolov, ali pa v denarju. Odbor podpisanega društva upa, da se temu eminentno humanitarnemu društvu ne odbija prošnje in da se bo sl. občini.

Gospodarske vesti.

—g Oseba sladkorna industrija. Kakor javljajo listi, se je sladkorni oddelek živnostenske banke združil s sladkornimi oddelki češke eskomptne banke in kreditnega zavoda. Predsednik nove družbe dr. Peis, njegov namestnik pa dr. Veilchenfeld.

—g Cene žitu. V Slavoniji se plačuje rž 100 kg po 1000 K, vendar pa se rž jako težko dobi. Belo moko plačujejo po 14—15 K za kg. Za koruzo ponujajo trgovci 400 K. V Bački plačujejo pšenico po 940—950 K. Koruzo pa je mogoče dobiti po 350—360 K.

—g Nov premožek. V Bukinju pri Tuzli so našli nov zelo bogat premožek. Kakovost premoga je odlična. Z izkoriščanjem rudnika so nedavno pričeli. Rudnik daje vsak dan 30 vagonov premoga. Kakor strokovnjaki sodijo, bo kasneje, ko se delo bolje organizuje, dajal rudnik na dan 200 vagonov premoga.

—g Vodne sile na Francoskem. Vodne sile na Francoskem cenijo na 9 milijonov konjskih sil. V uporabi je že 1.165.000 konjskih sil, 500.000 jih pa pride v obrat. Upajo, da bo v obratu tekom 15 let 6 milijonov konjskih sil. Najbolj so izbranjene vodne sile v južni Franciji.

—g Finančna vest iz Avstrije. Posojilo 250 milijonov dolarjev, ki ga je predlagala avstrijska sekcija reparacijske komisije, se spravlja v odvisnost od ustanovitve kontrole nad avstrijskimi državnimi financami. Za dobavo surovin bodo dovoljeni novi krediti. Govori se tudi o notranjem avstrijskem posojilu z garancijo antante in s posebnimi jamstvi.

—g Compagnie Internationale des Wagons - Lits. Po sklepu običnega zbora se zviša kapital za 17.187.500 frankov, tako da bo znašal 85.937.500 frankov. Zvišanje kapitala zasleduje nabavo sredstev za naročila za nov material.

—g Kaj je z imovinami pri Alien Property Custodian? Jugoslovanski odsek Foreign Language Information Service, ameriškega Rdečega križa, poroča: Alien Property Custodian je iz-

dal splošne informacije o načinu, kako morajo nastopati ljudje, ki imajo pravico do imovine in podaniki pravico, da vložijo prošnjo in zahtevajo izplačilo zaplenjenega denarja, oziroma imovine. Nimajo pa te pravice podaniki onih dežel, s katerimi so se Združene države vojskovale, namreč Nemčije, Avstrije in Ogrske, ako ne živijo v Združenih državah. Re i tega imajo pravico zahtevati izročitev svoje imovine vel oni upravičenci, ki morejo dokazati svoje jugoslovanske državljanstvo, pa naj živijo v Jugoslaviji ali drugje. Ali Alien Property Custodian ne povrne imovine nikakemu državljanu te ali one neprijateljske države, ako ta država ne dovoli istih vzajemnih pravic ameriškim državljanom. Radi tega, preden Alien Property Custodian povrne imovino upravičencem jugoslovanskim državljanom, mora jugoslovanska država podpisati recipročno pogodbo z ameriško vlado. Kakor doznava Ameriški Rdeči križ, je diplomatska akcija v tem pogledu započela že pred kakimi štirimi meseci, in ni dvoma, da bo to vprašanje kmalu ugodno rešeno. Ko se to zgodi, tedaj bo stvar vsakega upravičenca, da dokaže svoje državljanstvo. Ameriška vlada zahteva, da zunanje države izdajo taka spričevala potom kak centralne oblasti, ki naj sestavi edinstveni formular v to svrhu. Kakor smo obveščeni, je bila tudi jugoslovanska vlada o tem obveščena. Da se ta zahteva razume, treba pomisliti, da imajo v zmislu saintgermanske mirovne pogodbe rezidenti Jugoslavije tuje narodnostno pravico, da tekom dveh let po ratifikaciji miru optirajo za državljanstvo kake, sedaj še neprijateljske države, v katerem slučaju bi se morali tekom nadaljnjih 12 mesecev izseliti v zemljo, katere državljanstvo so sprejeli. Taki sedanji rezidenti Jugoslavije nimajo še pravice zahtevati povrnitve svoje imovine od oskrbnika tujega imetja in radi

tega je potrebno, da upravičenci predložijo dokaz o svojem jugoslovanskem državljanstvu. Po sklepu zgoraj omenjene reciprocitne pogodbe bi bilo postopanje za izterjanje imovine nastopno: Upravičenec, oziroma ako je ta umrl, njegovi pravni nasledniki, morajo predložiti uradu Alien Property Custodian poleg dokaza o svojem državljanstvu prijavo svoje terjatve (notice of claim) na zapise tiskovini v duplikatu, kakor tudi prošnjo za izplačilo (application for allowance). Vsa potrebna dokazila treba priložiti v dokumentirani formi. Dokumenti, izgotavljeni v inozemstvu, morajo biti potrjeni od ameriškega konzula in dokumenti v tujem jeziku morajo imeti še potrjen angleški prevod. V prijavi terjatve (notice of claim) mora upravičenec natančno navesti, kaj zahteva. Kdor hoče izdati polnomoč kak drugi osebi ali organizaciji, da postopa v tej stvari v njegovem imenu, more to storiti. Na zahtevo more dobiti potrebne formularje take polnomoči (power of attorney) od oskrbnika tujega imetja naravnost ali potom Foreign Language Information Service, 1107 Broadway, New York City. Način pooblaščenja bo gotovo najbolj pripraven način za one, ki se nahajajo v starem kraju. Alien Property Custodian želi rešiti vse te terjatve potom konzularnih zastopnikov dotičnih držav. Radi tega more upravičenec izdati pooblastilo tudi neposredno jugoslovanskemu konzulatu. Ker gre v večini primerov teh jugoslovanskih imovin za zapuščine, oziroma posmrtnine s strani naših podpornih organizacij, bi bilo umestno, da bi te organizacije že sedaj stopile v stik z jugoslovanskimi konzulati in obenem obvestile upravičence v starem kraju. Jugoslovanski odsek Foreign Language Information Service ameriškega Rdečega križa je na razpolago za vse nadaljnje podatke v tej zadevi.

Borze.

—d Curih, 1. dec. Devize. Berlin 9.22½, Holandija 195, Novi Jork 638.25, London 22.29, Pariz 38.85, Milan 23.55, Bruselj 41.10, Kodanj 86.50, Stockholm 123.25, Kristianija 86.50, Madrid 83.40, Buenos Aires 220, Praga 7.75, Zagreb 4.75, Dunaj 1.95.

—d Praga, 1. dec. Devize. Curih 1318.50, Beograd 239, Zagreb 59.50, Dunaj 16, Budimpešta 16, Varšava 15.25,

Sofija 102, Pariz 511.50. Valute. Jugoslovanski dinarji 233, avstrijske krone 16. —d Dunaj, 1. dec. Devize. Zagreb 361.75—367.75, Milan in Trst 1860 do 1900, Sofija 617.50—627.50, Curih 8000, Pariz 3117.50—3157.50, Praga 606.50 do 612.50, Budimpešta 99.12½—101.12½, Bukarešta 737.50—752.50, Krakov 97 do 99. Valute. Bolgarski lev 617.50 do 627.50, češkoslovaške krone 615—631, jugoslovanski dinarji 1455—1475.

Narodna obrana.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je imela meseca oktobra 1920 sledeče prispevke, in sicer:

I. Podružnice: Ptuj ž. 572 K; Trbovlje ž. 735 K; Ribnica na Pohorju 100 K; Vuzenica 64 K; Celje m. 20 K; Fram 1000 K; Ljubljana, šentjakobsko - trnovska m. 820 K 50 v; Ljubljana, šentpeterska ž. 60 K; Šostanj 37 K 13 v; Trojane 281 K; Ljubljana I. m. ženska 230 K; skupaj 3919 K 63 vin.

II. Nabiralniki: gost. Ančnik. Sp. Šiška, 32 K 26 vin.

III. Obrambni sklad: Štefan Vodošek, Laško, 200 K; dr. T. Tollazzi, Skopje, 200 K; oficirski zbor 2. baona, 9 pešpuka, Negotin, 200 K; skupaj 600 K.

IV. Razni prispevki: Albin Ravnikar, Markovec, 20 K; gremij trgovcev v Celju 500 K; rodbina Jos. Potočnikova, Ljubljana, 50 K; ga. Antonija dr. Ravniharjeva, Ljubljana, nabrala od denarnih zavodov 8500 K; Rezika Šostarič, Zalec, nabrala 52 K; Franja Richterjeva, Ljubljana, zgbuljena stava 20 K; neimenovan Ljubljana 20 K; dr. O. Ribar, Ljubljana, namesto venca na grob g. K. Margreiter, 100 K; Upr. Slov. Naroda, Ljubljana, 920 K; J. Kuren z ženo, Ljubljana, namesto cvetja na grob g. M. Hafnerja 50 K; Iv. Kušar, Chicago 590 K; Fr. Bregant, Ljubljana, povodom srebrne poroke 20 K; Fran Souvan ml., Ljubljana, 200 K; omizje pri Seidlu v Sp. Šiški, nabrano ob priliki fantovščine dr. K. M., 260 K; skupaj 11.302 kroni.

— Družba sv. Cirila in Metoda pro- v Slovenski Bistrici: 1. hiša št. 83. gospodarsko posloje v vrt, vl. št. 84 kat. občine Slov. Bistrica. 2. njiyo, imenovano »pri Črnicu« (pri šintarjem grabnu) parcela 189 iste vlož. šte. in občine. 3. travnik para. 923, in 923, iste vlož. šte. in občine. Ponudbe je poslati na vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani do 10. decembra 1920.

Naročnina Slov. Naroda ob novem letu.

Vsled občutnega podražanja papirja, tiskarskih potrebščin, poštarine in plač osoba, smo primorani

ob novem letu

zvišati naročnino »Slovenskega Naroda«, »Slovenski Narod« bo veljal: od 1. januarja 1921 naprej:

v Jugoslaviji mesečno . . . K 25.—

za vse inozemstvo mesečno . . . K 45.—

Uprava »Slov. Naroda«.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Prva špecialna trgovina z rokavicami in parfumi

Ravnokar došle:

rokavice za dame in gospode, kakor tudi fine črne francoske damske nogavice. Najfinjši francoski parfumi.

O. Bračko, Ljubljana
Dunajska cesta šte. 12.

V instrukcijo sprejme mlada učiteljica Šole. Naslov pove upravnistvo Slov. Naroda. 8960

Dobro ohranjena blagajna šte. 2. sistem Wertheim, naj, se prodaja na Bledu. Natančnejše poizvedbe pri Florjancu, Ljubljana, Drogerija J. C. Kotar. 8901

Ceno napročaj: 2 okvirja s stekleno steklo za papigo, nočni stol za bolnike, kompl. knjige nemških klasikov, dobro izdoča moška zlata ura, usnat kovčeg in čevlji. Kolodvorska ulica 35/1, desno. 8948

Večje trgovsko podjetje v Ljubljani išče disponenta, ki je več špecerijske in železninske stroje. Biti mora tudi dober korespondent in po možnosti knjigovodja. Reflektuje se le na dobro moč z daljšo prakso in kolikor mogoče visoko trgovsko-šolsko naobrazbo. Naslov pove iz prijaznosti uprav. Slov. Naroda. 8933

Spretnost stroke večje zastopnike išče v vseh večjih krajih Jugoslavije že od nekdaj uvedena, posebno zmorna praksa tvornica plutovih zamaškov. Ponudbe pod »Velik promet« na Vseobecnem inšertni kancelar, Praha, Příkop; Bazar 27. 8883

Stenotipistka. Za tehnično pisarno podjetja išče se sposobna moč, zmorna popolnoma slovenskega in nemškega jezika kakor tudi stenografije in ki je hitra strojevska, z dobro plačo s prostim stanovanjem, razsvetljavo in kurjavo. Vpoštevale se bodo samo take prošilke, ki so že na sličnih mestih z vspehom delovale. Dopis s prepisi spricval in sliko prosijo se pod »H S/8943« na ekspedicijo lista. 8942

Padavica (epilepsija) Že 20 let preizkušen »Epilepticon« Dr. Well, Frankfurt a. M. z uspehom rabijo zdravniki, bolnice za uspešno sredstvo za pobjanje epilepsije pa tudi proti Vidovemu pletu, histeriji, živčnim bolečinam in živčni oslabelosti. Bolniki ga radi uživajo in lahko prenašajo. Dr. med. K. Ganz piše: »Noben pomočnik pri zdravljenju epilepsije ne služi tako dobro«. Dobiva se zopet v veliki množini v veleprodajnih in lekarnah. Izdeluje ga samotvornica Dr. R. & Dr. O. Well, Frankfurt, a. M. 420

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic: mudim elektrotokni material, betonsko železo, različen železni material in motorje. Zahtevajte ponudbe

Gjorgje Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Gospod, izvešan v vseh pisarniških delih, želi dobiti mesto pri kakem podjetju kot pisarniška moč ali skladiščnik. Ponudbe pod »O. K. 8938« na upravnistvo Slov. Naroda. 8938

Trstje za strope izdeluje in prodaja na debelo in drobno m² po K 4-80 pri večjih naročilih znaten popust Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 4256

Iščemo kontoristino s pisarniško prakso, popolnoma zmorna slovenske stenografije in strojevske, eventualno tudi v drugih jezikih. Detajlirane ponudbe in zahteve naj se pošljejo pod »Premog 8945« na upravo Slov. Naroda. 8945

Klavirje, godala, loke, pihala in potrebščine. Strune na drobno in debelo. Specijalitet: Reliance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in cenovno. A. Mušič, Ljubljana, Selenbarova ul. 6.

Imam na zalogi dvojno citviranih snibil sliv vseh vrst, pakovanih v 25 do 25 kg netto, prodajam na večje in manjše količine. Dalje se bavim s prodajo na vagone pšenice, ovsu, rumene koruze, ječmena, suhih sliv v vrečah in zabojih, orehov in fižola vseh vrst, franko naložen vagon Klenak. Ilija Parnos, Izvornik v Šabcu 8827

Kupi se dobro ohranjena

oprava za trgovino s špecerijskim in gaianterijskim blagom ter manufakture, dalje registrirana in železna mala blagajna in tehnične. Ponudbe pod »CENO« na Anončni eksped. Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Večje jugoslovansko industrijsko podjetje išče za takojšnji nastan zmaznega uradnika, primerne starosti iz hrvatskega, vežbanega v carinskih stroki, tovrnem tarifu in zavarovalni stroki, zmaznega slovenskega, srbo-hrvatskega in nemškega jezika, uren delavec, jugoslovanski državljan. Neodnjeni imajo prednost. Ponudbe s sliko, življenjepisom in prepisi spričeval pod »Zmožen/8942« na uprav. Slovenskega Naroda. 8942

Mlad, spreten,

veletrgovec želi zastopati nekaj jugoslovanskih pa samo prvovrstnih konkurenčnih firm živilske in kolonijalne stroke Tudi bi prevzel blago v komisiji proti zagotovitvi protivrednosti. Dopis na Franz Hilbe, Grosshandlung, Import, Export, Feldkirch, Vorarlberg.

Kupim parno žago (Vollgatter) s parnim motorjem. Ponudbe pod »Parni stroj 8917« na upravo Slov. Naroda. 8917

Proda se dobro ohranjen otroški voziček z niklastimi podstavki cena: 1800 kron. Rožna ulica 9. 8958

Mesečno sobo s hrano ali brez nje išče bančni uradnik iz boljše obitelji. Ponudbe pod »Boljša obitelj 8935« na upravo Slov. Naroda. 8935

V najem se išče vodna žaga s stalno vodo, do 15 P. S. blizu postaje. Cenj. ponudbe na uprav. Slov. Naroda pod šifro »5 let« 8889

Trgovski pomočnik, 27 let star, išče službo kot manufakturni ali špecerist. Naslov pove upravnistvo Slovenskega Naroda. 8914

Koruzi. Kdo potrebuje vagon koruze? Poizve se pri g. Josip Velkavrh. Krakovska ul. 7. v Ljubljani. 8886

Proseni kašu Izvrstna za varivo, razširjena na veliko paronitni H. Mester i sinovi, Sv. Ivan Žabno, Hrvatska. 8910

Kupi se dobro ohranjen Mayerjev leksikon. Ponudbe pod »Leksikon 8841« na upravnistvo Slovenskega Naroda. 8841

4000 krasnih moških klobukov

„Wollvelom“, črne, zelene in rjave barve, dobavi izdelovatelj v 6 dneh iz inozemstva. Oddaja tudi v manjši količini. Naslov pove Anončni in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Uvozna prepoved preklicana!

Esence za izdelovanje ruma in likerjev dobavlja najceneje in najbolj točno že od l. 1872 obstoječa prva dunajska parna tovarna eterskih olj, esenc in barv.

I. Feigl, Sohn & Co., Wien XV., Friedrichsplatz 3/C.

Najtočnejše razpošiljanje po železnici, pošti ali ladjah.

Vr XII 886/19-28 8961

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

je bil Emil Firmat, roj. v Ljubljani dne 8. decembra 1861, pristojen v Ljubljano, rimsko kat. vere, oženjen trgovski potnik v Ljubljani, Mestni trg št. 24, že kanovan, s sodbo deželnega sodišča v Ljubljani z dne 7. oktobra 1919, opr. št. Vr VII 886/19-20, oziroma s sodbo sode sode sode v Zagrebu z dne 16. julija 1920, opr. št. K 104/30-6 krivični spomen pregreška po § 23, št. 4, cesarske naredbi z dne 24. marca 1917, drž. zak. št. 131, storjenega s tem, da je meseca septembra 1918 v Ljubljani s poprom veržno trgoval, in obsojen po § 23 imenovanega naredbi z uporabo § 260, št. b), t. z. na štiri tedne strogoega zapora, postopnega z enim trdim letom usmrti, in na dodatno kazno, in na dodatno kazno dovozi tihod kron oziroma, ako bi se ta ne dala izterjati, na dodatnih sedem tednov zapora.

Bežično sodišče v Ljubljani, oddelok XII, dne 21. novembra 1920.

Nakupovalni šef

težke industrije, jugoslovanski državljan, 42 let star, akademik z gospodarsko politično prakso, 14 let delaven v inozemstvu, izkušen organizator, spreten v občevarju z oblasti, odjemalci in delavci, v neopovedani službi, išče samostojnega ravnateljskega mesta, prevzame pa tudi organizacijo pasivnih podjetij ali državnih gospodarskih resortov. Ponudbe pod »Nova orijentacija 8905« na uprav. Slov. Naroda.

Tvornica keksov, prepečenca, oblatov in vafeljinov
V. BIZJAK in DRUG.
Rogaška Slatina
priporoča svoje fine izdelke.

Okraski za božično drevo.

Božične in noveletne razglednice, svilen in krepast papir vseh barv, rajstva, svečke bele in rdeče, dalje družinsko in blaznikovo pratiko, koledarje, peresa, svinčnike, radlice, kamenčke, tablice, ravnila, pašice, držala, pivni, indigo in uradni papir; pismen papir v mapah, v kasetah luksuzni in navadni 100/100; kreda, pečatni voski la, črnilo, žico za rože, trgovske in odjemalne knjige, risalni papir in vsakovrstne zvezke, cigaretni papir: Abadie, Golub in Altesse stročnice št. 2. in 3. razpošilja na debelo

Papirnica-Uranus, Ljubljana, Mestni trg 11.

Cokle
trpežno izdelane, gornji deli iz dobrega usnja, izdeluje
Čevljarska zadruga, Vrbovec pri Mozirju.
Zahtevajte cenik!

Božična prodaja pri
Zwieback
Graz, Albrechts 1.

Primerna darila za
Miklavža in božič
klobuke, čepice za dame in deklice
priporoča
modni salon
STUCHLY MASCHKE
Dourški trg 1. Židovska ul. 3.

znizane cene

znizane cene